

29. Sigmundur Brestisson tekur við kristnari trúgv

Tá ið leið á summarið fer Ólavur kongur norðan úr Tróndheimi til **Sunnmøri** í veitslu hjá einum mætum bónda.

Sunnmøri:
landspartur sunnan fyri
Tróndheim

Tá komu vestan úr Føroyum Sigmundur Brestisson og Tórir eftir boðum kongs. Tá ið Sigmundur fann kong, tók hann væl ímóti honum. Teir komu skjótt á tal saman. Kongur segði soleiðis:

„Eg beyð tær at koma til mín, tí eg havi frætt um títt dirvi og tín reystleika. Eg vil gjarna gerast tín besti vinur, um tú vilt vera mær lýðin. Summir menn hava sagt, at felagsskapur okkara millum er hóskaði, tí at vit báðir toldu leingi ilt, áðrenn vit fingur okkara rætt, og ikki hevur lív okkara verið ólíkt. Tú vart barn og sást, tá ið faðir tín varð dripin sakleysur, og eg var í móðurlívi, tá ið faðir mín var svikaliga dripin av øvund og grammleika frá skyldmonnum sínum. So er mær eisini sagt, tað var minni enn so, at faðirbøtur vóru tær bodnar. Tvørturímóti vildu menn drepa teg, og síðan vart tú seldur sum trælaevni, fyri at tú skuldi verða kúgaður og trælkaður. Soleiðis vart tú ríkin og fluttur burtur frá ogn tíni. Í langar tíðir hevði tú einki at hjálpa tær við í fremmandum landi uttan tað, sum fremmand fólk av góðvild veittu tær við styrki frá honum, ið øllum ræður.

Ikki ólíkt tí, eg havi greitt frá um teg, hevur borist mær fyrri. Beinavegin eg var føddur, gjørdu teir atsókn at mær og eltu meg, so móðir mín mátti flýggja við mær frá faðir sínum, vinum og øllum ognum okkara. Soleiðis gingu tey fyrstu trý árin av lívi mínum. Síðan vórðu vit bæði tikin av víkingum. Tá skiltist eg frá móður míni, og eg sá hana aldri síðan. Eftir tað varð eg trýggjar ferðir seldur sum trælaevni. Eg var tá í Estlandi hjá fremmandum, til eg var níggju ára gamal. Tá kom ein vinur mín hagar, sum kendist við ætt mína. Hann loysti meg úr trældómi og flutti meg við sær eystur í Garðaríki. Eg var har í níggju ár í útlegd. Har mentist eg nógv og hevði tað mikið gott hjá **Valdimari kongi**, nakað á sama hátt sum tú fekst tað frá Hákuni jalli. Nú hava vit fingið aftur ognir, faðirleivdir og fosturland eftir langan miss.

Allarmest av tí, at eg havi frætt, at tú hevur aldri **blótað til skurðgudar**, sum aðrir heidnir menn gera, havi eg góða vón um, at hin høgi himnakongur, skapari av øllum, man leiða teg til sín og gera teg til felaga mín í røttum átrúnaði. Soleiðis sum hann eisini hevur gjørt tað við sínum miskunnargávum, sum hann hevur veitt tær og mær. Nú geri tað hin alvaldandi Gud, at eg fái leitt teg til sanna trúgv at tæna honum, so at tú síðan við hansara miskunn, fyridømi mínum og stuðli frá mær, mást leiða allar tínar undirmenn til hansara. Tú skalt eisini, um tú vilt vera lýðin móti míni talu, tæna Gudi trúliga. Tá skalt tú hava mín vinskapi og mína virðing, hóast tað er einki vert móti tí, sum tann almáttugi skaparin skal veita tær og teimum.“

blóta:
ofra til skurðgudar

skurðgudar:
skurðmyndir (úr træ, steini o.l.), ið tilbidnar verða

Tá ið kongur hevði endað talu sína, svaraði Sigmundur: „Tað er rætt, harri, sum tygum søgdu í røðu tygara, at eg var tænastrubundin Hákon jalli. Hann gav mær alt gott, tá ið eg var hjá honum, tí hann var gávumildur og góður móti vinum sínum, hóast hann var grimmur og svikafullur móti óvinum, men langt er ímillum tykkara trúgv. Men sum eg skilji á tygara fægri talu, er henda læra, sum tygum boða, í allar máttar fægri og betri enn tann, ið heidnir menn hava. Tí eri eg fúsur at fylgja tygara ráðum og ognast tygara vinskapi. Eg vildi ikki blóta til skurðgudar, tí eg sá longu tá, at tann siður var einki verður, hóast eg kendi ongan betri.“

30. Sigmundur boðar kristni í Føroyum

Ólavur kongur var glaður, tá ið Sigmundur tók so væl undir við honum. Sigmundur var tá doyptur og allir hansara menn, og kongur læt teir læra um kristnu trúna. Sigmundur var hjá kongi eina tíð í stórari virðing.

Men ímóti heysti segði kongur Sigmundi frá, at hann vildi senda hann til Føroya at kristna tað fólk, sum har býr. Sigmundur bar seg undan, men hann játtaði tó umsíðir kongsins vilja. Kongurin gav honum tá vald yvir øllum oyggjunum og fekk honum prestar at doypa fólk ið og at læra tey um kristnu trúna. Sigmundur sigldi beinanvegin, hann var til reiðar, og ferðin gekk væl.

Tá ið hann kom til Føroya, stevndi hann bóndunum til tings í Streymoy. Har kom stór mannfjöld saman. Tá ið tingið var sett, stóð Sigmundur upp, helt røðu og greiddi frá, at hann var farin um summarið eystur til Noregs á fund við **Ólav kong Trygvason**. Hann segði eisini, at kongur hevði givið honum alt vald yvir oyggjunum. Flestir bøndur tóku væl undir við tí.

Tá segði Sigmundur: „Tað vil eg eisini siga tykkum, at eg eri nú kristin maður. Eg havi tikið við tí boðskapi og ørindum frá Ólavi kongi, at eg skal venda øllum her í oyggjunum til rætta trúgv.“

Tróndur svaraði, at tað átti at vera so, at bøndur fingtu tosað saman sínámillum um hetta vandamál. Bøndurnir søgdu, at hetta var væl sagt.

Nú ganga Tróndur og teir burtur frá Sigmundi at tala saman. Tróndur talar tá fyrri bóndunum og sigur, at teir mugu nokta fyrri hesum boðskapi beinanvegin, og tað endar soleiðis við røðu hansara, at teir eru allir samdir.

Tá ið Sigmundur sær, at alt fólk ið er farið til Trónd, so at eingin var eftir hjá honum uttan hansara egnu kristnu menn, tá mælti hann:

„Ov stórt vald havi eg nú givið Tróndi.“

So komu Tróndur og menn hansara aftur hagar, sum Sigmundur og teir sótu. Teir høvdu vápn á lofti og lótu hóttandi. Sigmundur og teir lupu upp ímóti.

Tá segði Tróndur: „Setist nú niður og geri tykkum ikki so óðar. Men eg skal siga tær tað, Sigmundur frændi, at vit bøndur eru allir samdir um, at vit siga tvørt nei til trúarskifti, og tekur tú ikki orð tíni aftur og lovar, at tú skalt aldri flyta henda boðskap seinni her í oyggjunum, so drepa vit teg.“

Tá ið Sigmundur sær, at hann ongan veg kemur við síni trúboðan, so verður endin, at hann lovaði tað, sum teir kravdu við vitnum og **handfesti**, og soleiðis slitu teir tingið.

Sigmundur sat um veturin heima í Skúgvoy, og tað dámdi honum ógvuliga illa, at bøndurnir høvdu kúgað hann.

handfesti:
handartak við vitnum
hjástöddum

31. Tróndur verður kúgaður

Einaferð um várið, tá ið harðastur var streymur, og menn hildu tað vera óðamannaverk at sigla oyggjanna millum, fór Sigmundur heiman úr Skúvoy við tríati monnum á tveimum skipum. Hann segði, at nú skuldi tað verða. Annaðhvørt skuldi hann fremja kongsørindini ella láta lív. Teir hildu til Eysturoyar og sluppu at landi. Teir komu hagar, tá ið leið á nátt, og púra óvart. Teir slógu ring um garðin í Gøtu. Teir **skutu stökk í skemmudyrnar**, har sum Tróndur svav, og brutu inn, tóku Trónd á hondum og leiddu hann út.

Tá mælti Sigmundur: „Tú kúgaði meg í heyst og gavst mær tvinnar harðar **kostir**. Nú vil eg geva tær tveir kostir ógvuliga ólíkar. Annar er góður, at tú tekur við rættari trúgv og letur teg doypa. Velur tú ikki hetta, tá er hin kosturin, at tú skalt verða dripin beinanvegin. Hann er ringur fyri teg, tí so missir tú ríkidømi og eydnu í hesum heimi, men tú fært í staðin helvitis pínu um allar ævir í øðrum heimi.“

Tróndur svarar: „Ikki man eg fara at svíkja mínar **fornu vinir**.“

Sigmundur fekk ein mann at drepa Trónd, og hann gav honum stóra øks í hondina, men tá ið hann gekk við lyftari øks ímóti Tróndi, hugdi Tróndur upp og segði: „Høgg meg ikki so skjótt, maður, eg vil fyrst siga nakað, og hvar er Sigmundur, frændi mín?“

„Her eri eg,“ sigur hann.

skjóta stökk í
skemmudyrnar:
stoyta træbul inn í
dyrnar

kostir:
val

fornu vinir:
gomlu gudarnar

„Einsamallur skalt tú ráða okkara millum, frændi,“ segði Tróndur, „og eg skal taka við trúgv, sum tú vilt.“

Tá mælti Tórir Beinsson: „Høgg nú, maður.“

Sigmundur svarar: „Ikki skal verða høgt á hesum sinni.“

„Tað verður hin vissi deyði hjá bæði tær og vinum tínum,“ sigur Tórir, „um Tróndur sleppur undan nú.“

Sigmundur segði, at hóast tað var hættisligt, so skuldu teir tó royna tað.

Tróndur var so doyptur av presti og alt heimafólk hansara.

Sigmundur tók Trónd við sær. Sigmundur fór tá um allar Føroyar og steðgaði ikki, fyrr enn alt fólk ið var kristið. Síðan ger hann skip sítt út um summarið og ætlar sær til Noregs at føra Ólavi kongi skattir sínar og harafturat Trónd í Gøtu.

Men tá ið Tróndur varð varur við, at Sigmundur ætlar at flyta hann á fund við Ólav kong, bað hann seg undan teirri ferðini. Sigmundur jattaði honum ikki tað. Teir loystu frá landi, tá ið veðrið var til vildar.

Men tá ið teir vóru komnir ikki langt frá landi, gjørdist streymar harðir, og mikil stormur kom á teir. Teir vóru ríknir aftur á Føroyar. Skipið fór í spønir, og teir mistu alt fæið, men flestir menn vórðu bjargaðir. Sigmundur bjargaði Tróndi í Gøtu og mongum øðrum.

Tróndur segði, at ikki mundi ferðin fara at taka seg væl upp, um teir noyddu hann at fara við. Sigmundur svaraði, at hann skuldi við, hóast honum tókti tað ringt.

Sigmundur tók tá eitt annað skip og fæ frá sær sjálvum at føra kongi fyri skattin, tí at Sigmundur átti

ov mikið. Teir lögdu í hav á øðrum sinni. Teir komu tá longri áleiðis enn fyrru ferðina, men teir fáa tó aftur harðveður ímóti sær, reka aftur á Føroyar og **løsta** skipið.

løsta:
skaða

Sigmundur segði, at mikið tóktist at forða hesari ferð. Tróndur segði, at so mundi fara at vera so ofta, sum teir vildu noyða hann at fara til Noregs við sær.

Sigmundur letur nú Trónd leysan við teimum treytum, at hann svørð **trygdareid**, at hann skal halda røttu trúgv og vera trúgvur móti Ólavi kongi og Sigmundi, ikki forða nøkrum manni har í oyggjunum at halda trúskap og lýdni móti teimum. Og Tróndur svór so dýran, sum Sigmundur kravdi.

trygdareid:
háttíðarligur eiður um trúskap

Tá fer Tróndur heim til Gøtu, men Sigmundur situr í búgvi sínum í Skúvoy tann veturin, tí tað var so langt liðið á heystið, tá ið teir róku aftur seinnu ferð sína. Sigmundur læt tá bøta aftur tað skipið, sum minni var brotið. Tann veturin var alt kvirt og tíðindaleyst í Føroyum.

32. Tróndur vil ikki fara á fund við Ólav kong

Sigmundur Brestisson gjørdi skip sítt til reiðar beinanvegin um várið, tá ið hann helt, at farandi var landanna millum. Hann helt av stað beinanvegin, hann var til reiðar. Hann læt tá Trónd vera eftir við teimum treytum, sum fyrr er talað um. Ferðin gekk væl hjá Sigmundi. Hann fann Ólav kong norðuri í **Niðarósa** og gav honum tað fæ, sum hann skuldi hava av Føroyum, bæði tað, sum hevði **misfarist** summarið fyri, og so teir skattir, ið nú áttu at gjaldast. Kongur tók væl við honum, og Sigmundur dvaldist leingi hjá kongi tað várið.

Sigmundur segði kongi gjølla frá øllum, sum fyri hevði farist millum Trónd, hann og aðrar oyggjaskeggjar. Kongur svarar:

„Tað var illa, at Tróndur kom ikki á mín fund, og tað er spell fyri oyggjar tykkara har úti, at hann verður ikki rikin burtur haðan, tí tað er hugsan mín, at har situr hin versti maður, ið er í øllum Norðurlondum.“

Niðarósa:
býurin, sum nú eitur
Tróndheim

misfarist:
varð burtur

33. Ólavur kongur biður ringin frá Sigmundi

Tað var ein dagin um várið, at Ólavur kongur mælti við Sigmund Brestisson:

„Nú skulu vit skemta okkum í dag og royna fimleikir okkara.“

„Til tað man eg vera lítið verður, harri,“ segði Sigmundur, „men tó skal hetta vera, sum tygum vilja, um tað stendur til mín.“

Síðan royndu teir svimjing, skot og aðrar fimleikir, og tað er manna søgn, at Sigmundur hevur gingið Ólavi kongi næst í øllum ítróttum millum teir menn, ið tá vóru í Noregi, men honum vantaði nakað í at vera javnur við kong í tí, teir royndu.

Tað er sagt frá, at einaferð, tá ið Ólavur kongur sat við drykkjuborð og hevði veitslu við hirðmonnum sínum, tá var Sigmundur við kongi í miklum kærleika, og bert tveir menn sótu ímillum kong og Sigmund. Sigmundur legði hendur sínar fram á borðið. Kongur leit at teimum og sá, at Sigmundur hevði tjúkkkan gullring á arminum.

Kongur mælti: „Lat okkum síggja ringin.“

Sigmundur tók ringin av arminum og fekk kongi hann.

Kongur mælti: „Vilt tú geva mær henda ringin?“

Sigmundur svaraði: „Tað havi eg ætlað, harri, ikki at lata henda ring av hondum.“

„Eg skal fáa tær annan ring afturímóti,“ segði kongur, „og hann skal ikki vera minni enn hesin.“

„Ikki man eg lata hann frá mær,“ segði Sigmundur, „tað lovaði eg Hákuni jalli, tá ið hann gav mær ringin av góðum hjarta, at eg skuldi ikki lata hann frá mær. Tað lyftið ætli eg mær at halda, tí jallurin var góður maður, og væl gjørði hann ímóti mær í mongum lutum.“

Kongur mælti tá: „Halt tú bara jallin og ringin vera so góðan, sum tú vilt, men lítil verður eydna tín nú, tí at hesin ringur verður tín deyði. Hetta veit eg eins væl og hvussu tú hevur fingið hann, og hvaðan hann er komin. Eg bað um ringin, tí eg vildi sleppa tær undan óføri, og ikki tí, at eg fegin vildi eiga hann.“

Kongur var tá reyður sum **droyri** í andlitinum, men henda tala fell nú burtur. Aldrin síðan var kongur líka blíður við Sigmund sum fyrr. Hann var tó eina tíð hjá kongi og fór síðan tíðliga um summarið til Føroya. Ólavur kongur og hann skiltust í vinskapi, og Sigmundur sá hann aldrin aftur. Sigmundur kom til Føroya og settist í búgv sítt í Skúgvoy.

droyri:
blóð

34. Jallarnir Eirikur og Sveinur

Nú ráða jallarnir, Eirikur og Sveinur, fyri Noregi. Teir sótu mest á Løðum í Tróndheimi á **faðirleivd** síni. Har høvdu teir flestar viðhaldsmenn og mest skyldfólk. Eirikur var bestur í øllum av teimum brøðrunum.

Eirikur var eisini víðagitin av teimum báðum bardøgunum, sum hann hevði verið í. Hann var av vakrastu monnum og góður í ráðum, í tí var hann líkur faðir sínum, men tað er vanlig hugsan, at hann var betri enn faðir sín.

faðirleivd:
ogn eftir faðir

35. Jallarnir senda boð eftir Sigmundi

Jallarnir, Sveinur og Eirikur, sendu boð út til Føroya til Sigmund Brestisson, at hann skuldi koma á teirra fund. Sigmundur legðist ikki á boðini, fer til Noregs og kemur norður á Laðir til jallarnar í Tróndheimi. Teir taka hjartaliga ímóti honum. Teir minnst nú aftur á gamalt vinarlag. Sigmundur gjørdist nú hirðmaður teirra. Teir geva honum Føroyar í len og skiljast síðan í blídni og vinarlagi. Sigmundur fer aftur til Føroya um heystið.

36. Frá Sjúrdi Tollakssyni

Tríggir menn eru nevndir í søguni. Teir vuku upp hjá Tróndi í Gøtu. Ein æt Sjúrdur, hann var sonur Tollak og bróðursonur Trónd. Hann var stórur og sterkur maður við ljósum purlutum hári. Hann var av bestu ítróttamonnum, og tað er sagt, at hann í øllum ítróttum hevur gingið Sigmundi Brestissyni næst. Tórður æt bróðir hansara og var kallaður Lági. Hann var av prúðastu monnum og sterkur. Geyti Reyði æt hin triði. Hann var systursonur Trónd. Allir vóru teir stórir menn og sterkir. Leivur var tá har í fostri hjá Tróndi, og teir vóru javnaldrar.

Børnini hjá Sigmundi og Turið vóru Tóra, dóttir teirra, sum var elst. Hon var fødd á fjallinum í Noregi. Hon var stór og manslig og ikki serliga vøkur. Tað tókti øllum longu á ungum aldri, at hon fór at verða gløgg. Tórálvur æt elsti sonur teirra. Annar æt Steingrímur, triði Brandur og hin fjórði Heri. Allir vóru teir evnaligir menn.

Nú gekk við kristindóminum í Føroyum sum annars allastaðni í ríki jallanna, at hvør livdi, sum hann vildi, men jallarnir hildu sjálvir væl sína trúgv.

Sigmundur og alt fólk hansara hildu væl trúgv sína, og Sigmundur læt kirkju byggja á garði sínum.

Tað er sagt frá Tróndi og hansara felagum, at teir nærum kastaðu alla trúgv sína.

Nú verður stevnt til tings í Føroyum. Har koma Sig-

í fostri:
Tróndur fostraði
høvdingasynir og lærði
teir upp.

mundur, Tróndur í Gøtu og stór mannfjöld. Tróndur mælti við Sigmund: „Nú er tað so, Sigmundur frændi, at eg vil krevja, at tú gevur Leivi Øssurssyni faðirbøtur.“

Sigmundur segði, at teir máttu ganga undir tann dóm, sum Hákun jallur hevði dømt teirra millum. Tróndur segði, at tað mundi hóva øllum betur at unna Leivi slíkar faðirbøtur, sum teir bestu menn í oyggjunum vildu leggja á.

Sigmundur segði, at Tróndi tørvaði ikki at bera hetta upp á mál, tí tað fór at verða av ongum.

Tróndur mælti tá: „Tað má sannast, at tú ert ringur at hava við at gera. Tað kann eisini vera, at frændur mínir, ið vaksa upp hjá mær, halda, at tú ert lítið mansligur, tá ið tú ikki vilt býta harradømi títt við okkum, hóast vit eiga meiri enn helvt ímóti tær. Ikki er vist, at mínir menn tola hetta leingi. Tú hevur vunnið mær mangar **skammir**,“ segði Tróndur, „og tann størsta av teimum var, at tú kúgaði meg til at skifta trúgv. Tað fari eg at angra alla mína ævi. Og tað skalt tú vera vísur í, at menn vilja ikki vera fyri órætti av tær.“

Sigmundur segði, at hann fór ikki at missa sín svøvn av hóttanum hansara.

Í tí skili skiljast teir.

skammir:
fleirtal av skomm, vannvirðing, vanæra.

37. Frá Sigmundi

Tað er sagt frá, at ein dagin um summarið fór Sigmundur í Lítlu Dímun í báti. Tórir og Einar Suðuroyingur vóru við honum, tí at Sigmundur vildi taka sær seyð, sum gekk í oynni.

Sigmundur og teir vóru uppi á oynni. Tá sóu teir menn ganga upp á oynna. Tað **blikaði** á føgurðum skjöldrum. Teir taldu, og har vóru tólv menn komnir upp á oynna. Sigmundur spurdi, hvørjir teir mundu vera. Tórir segði seg kenna, at tað vóru Tróndur og frændur hansara.

„Og hvat man nú vera til ráða at taka,“ sigur Tórir.

„Ikki man vandi vera í tí,“ sigur Sigmundur, „vit skulu ganga ímóti teimum við vápnum okkara, og søkja teir at okkum, tá skulu vit stækka undan hvør sær og koma allir niður, har sum uppgongan er á oynna.“

Tróndur og teir avtala sínámillum, at Leivur skuldi ganga ímóti Sigmundi saman við **Tollakssynunum** og einum fjórða manni. Sigmundur og teir hoyra hetta. Nú ganga teir hvør ímóti øðrum, og Tróndur og hansara menn gera seg til at leypa á teir. Sigmundur og teir halda nú undan og leypa í uppgonguna. Har er ein maður fyri. Sigmundur kom fyrstur at honum og gjørði skjótt av við hann. Tá vardi Sigmundur uppgonguna, meðan Tórir og Einar lupu oman á bát Tróndar. Har var ein maður, sum stóð og helt bátinum inn ímóti. Ein annar var umborð á bátinum. Tórir leyp at tí

blikaði:
skein, skygdi

manninum, ið helt bátinum, og drap hann. Einar leyp til teirra egna bát og flotaði hann. Sigmundur varði upp-gonguna og otaði seg oman í fjøruna undan teimum, tí hann vildi til bát teirra. Hann drap ein av monnunum hjá Tróndi í fjøruni, so leyp hann út á bátin og Tórir við.

Sigmundur blakaði mannin fyri borð, sum var í bátinum. Nú rógva teir burtur við báðum bátunum, men tann maðurin kom á land, sum Sigmundur hevði blakað fyri borð.

Tróndur og teir **brenna vita**. Bátur kom eftir teimum og róði teir heim til Gøtu.

Sigmundur savnaði tá menn um seg og ætlaði at taka Trónd og teir í oynni, áðrenn hann frætti, at teir vóru slopnir undan.

Nakað seinni um summarið fór Sigmundur á báti at heinta **landskyldir**. Teir vóru tríggrir umborð. Teir róðu í eitt trongt sund millum nakrar oyggjar, og tá ið teir komu úr sundinum, sigldi ein bátur ímóti teimum og var stutt frá teimum. Teir kendu hesar menn. Tað vóru Gøtuskeggjar, og sjálvur tólvti var Tróndur.

Tórir mælti tá: „Nú eru teir okkum dekan og nær. Hvat er nú til ráða at taka, Sigmundur frændi?“

„Hetta verður lítið fyri,“ segði Sigmundur, „og vit skulu rógva ímóti teimum, og teir munnu tá fara at leggja seglið. Tá ið bátur okkara ber fram við báti teirra, tá skulu tit taka svørðini og skera spennini av tí borð-inum, sum er **gulborð**, har sum seglið ikki verður **strikað**. Eg skal gera, sum mær tykist best.“

Nú rógva teir ímóti teimum, og tá ið bátur Sigmundar kemur fram við teimum, skera Tórir og Einar spennini

brenna vita:

tendra bál fyri at geva boð frá sær

landskyldir:

leiga fyri jørð

gulborð:

(um segl) har vindurin kemur inn og seglið ikki fer niður

strikað:

(um segl) lagt niður. Seglið verður strikað í læborð

av í tí borðinum, sum seglið var strikað. Sigmundur tekur ein **haka**, sum lá í báti hansara og renir hann so fast inn í síðuna á báti teirra, at skjótt vendi kjølurin upp. Hann hevði stungið hakan so hart inn í **læborð**, har sum báturin áður helti, at hann hvølvdist skjótt, tí hann trústi av øllum alvi. Har druknaðu fimm menn av liði Tróndar.

Tórir mælti til, at teir skuldu drepa hvønn teirra, sum teir náddu at. Sigmundur segði seg ikki vilja tað. Hann vildi heldur **sjúgva** teir sum hundar. Teir skiljast nú.

Tá mælti Sjúrdur Tollaksson:

„Aftur hesa ferð skuldu vit taka ímóti skomm og vanvirðing frá Sigmundi.“ Hann fekk bátin aftur á rættkjøl, og hann bjargaði mongum monnum.

Tá mælti Tróndur, í tí hann kom upp í bátin:

„Nú man eydnan hava skift millum okkara og Sigmundar, tí nú hevur hann mistikið seg stórliga, síðan hann ikki drap okkum, tá ið hann hevði okkum í sínum valdi. Nú skulu vit vera óræddir og ikki gevast á hendur, fyrr enn vit hava fingið Sigmund til heljar.“

Teir søgdu seg gjarna vilja tað. Nú fara teir heim til Gøtu og sita har. Summarið líður so, og teir hittast ikki aftur hetta summarið.

haki:

bátshaki, stong við króki og píki í endanum

læborð:

(um segl) har vindurin ikki kemur inn og seglið verður strikað

sjúgva:

eyðmýkja, vanæra

38. Tróndur søkir at Sigmundi

Ein dagin stutt fyri vetur savnar Tróndur menn til sín. Teir eru seksti menn tilsamans. Tróndur sigur tá, at teir skulu fara at finna Sigmund. Hann sigur seg hava droymt, at nú er tíðin komin. Teir høvdu tvey skip og eitt **úrvalslíð**. Í ferðini við Tróndi vóru Leivur Øssurs-son, Sjúrdur Tollaksson, Tórður Lági og Geyti Reyði. Steingrímur æt ein bóndi í Eysturoy, og Eldjarn Kambhøttur, sum leingi hevði verið hjá Tróndi. Svínøyar-Bjarni sat kvirrir, síðan hann sættist við Sigmund.

úrvalslíð:
serliga gott lið

Tróndur sigldi við monnum sínum, til teir komu til Skúvoyar. Teir draga skip síni upp og ganga síðan allir niðan, til teir komu at uppgonguni. Skúvoy er so lætt at verja, at teir siga, at oyggin verður ikki tikin, um triggir menn eru til at verja uppgonguna, og aldri koma so mangir menn framat, at hon verður tikin.

Eldjarn Kambhøttur gekk undan upp og fann vaktarmann Sigmundar í uppgonguni. Teir lupu beinanvegin at berjast, og endin verður, at báðir detta oman av hamrinum og doyðu.

Tróndur gongur nú niðan í bygdina við øllum sínum monnum. Teir sláa ring um garðin og koma heilt óvart á. Teir brutu upp hurðarnar. Sigmundur og allir, ið har vóru, leypa skjótt til vápnini. Turið húsfrúin tekur til vápna og er ikki minni dugandi enn ein og hvør maður. Tróndur og teir bera tá eld at húsunum og ætla at herja á bæði við eldi og vápnum. Teir berjast harðliga.

Eftir eina tíð gongur Turið út í dyrnar og mælti:
„Hvussu leingi ætlar tú, Tróndur, at berjast við **høvuðleysar menn?**“

Tróndur svarar: „Hetta man vera tað sanna, at Sigmundur man vera sloppin.“

Nú gongur Tróndur **sólarrangt** um garðin og bríkslar. Hann gongur tá so, at hann hevði aðra hondina á jørðini og heldur henni síðan upp undir nasarnar og segði:
„Her hava teir tríggir verið, Sigmundur, Tórir og Einar.“

Nú fer Tróndur soleiðis **tevjandi**, so tað tóktist, sum hann tevjaði spor eins og hundur. Hann biður teir ikki tosa við seg. Hann fer soleiðis, til hann kemur at eini gjógv, og hon gongur tvørtur um Skúgvoy.

Tá mælti Tróndur: „Her hava teir farið, og her man Sigmundur hava lopið tvørturum, hvat teir so enn hava gjørt av sær.“

„Nú skulu vit býta lið okkara sundur.“ sigur Tróndur, „Leivur Øssursson og Sjúrdur Tollaksson skulu fara fram við øðrum **gjáarkjafinum** við summum av monnunum, og sumt av liðinum skal fylgja mær um hin gjáarkjafin, so hittast vit hinumegin gjónna.“

Nú gera teir so.

Tróndur mælti tá: „Tað stendur nú til tín, Sigmundur, at gera vart við teg, um tú hevur dirvi til tess og heldur teg vera raskan mann, sum tú hevur verið kallaður leingi.“

Bølamyrkt var.

Stutt eftir tað loypur maður um gjónna ímóti Tróndi og teimum og hoggur við svørði til Steingrím, ið stóð undir liðini á Tróndi, og klývur hann niður í herðarnar.

høvuðleysir menn:
merkir her høvdingaleysir menn

sólarrangt:
ganga runt ímóti sólini. Gandakallar gingu sólarrangt, tá ið teir vildu vita, hvat var hent, og sólarrætt fyri at síggja inn í framtíðina.

tevja:
lukta, snodda sum djór

gjáarkjafur:
gjáarmunni

Tað var Sigmundur. Hann loypur beinanvegin øvutur aftur um gjónna.

„Har fór Sigmundur,“ sigur Tróndur, „og vit skulu halda aftaná eftir teimum fyri endan av gjónni.“

So gera teir, og teir hittast nú har, Leivur og Tróndur.

Sigmundur og felagar hansara koma nú allir á ein hamar niðri við sjógvin og hoyra nú mannamál allar vegir um seg.

Tá mælti Tórir: „Nú mugu vit verja okkum her, so væl til ber.“

„Ikki eri eg førur fyri at verja meg,“ sigur Sigmundur, „tí svørðið glapp mær av hendi í áðni, tá ið eg leyp øvutur aftur um gjónna, og vit skulu nú leypa út av hamrinum her og svimja.“

„Latum okkum gera, sum tær líkar,“ sigur Tórir.

Teir leypa úti niður av hamrinum og taka til at svimja. Tá mælti Tróndur, tá ið hann hoyrði brestirnar:

„Har fóru teir nú. Nú skulu vit taka eina skútu og leita eftir teimum.“

Teir so gera og finna teir ikki.

39. Sigmundur Brestisson dripin og fjaldur

Nú er at siga frá Sigmundi og teimum, at teir svimja eina tíð og ætla sær til Suðuroyar. Hagar var stytsti vegur, men tó vóru tað góðir fyra **fjørðingar**.

Tá ið teir vóru komnir á hálvan fjørðin, mælti Einar: „Her mugu vit skiljast.“

Sigmundur segði, at so skuldi ikki verða: „Legg teg, Einar, ímillum herðarnar á mær.“

Hann so gjørði.

Sigmundur svam nú eina tíð.

Tá mælti Tórir: „Hvussu leingi skalt tú, Sigmundur frændi, flyta deyðan mann eftir tær?“

„Ikki hugs eg, at tað man tørva,“ segði Sigmundur.

Nú svimja teir, til fjørðingur er eftir av firðinum.

Tá mælti Tórir: „Alla ævi okkara, Sigmundur frændi, hava vit verið saman, og mikil kærleiki hevur verið okkara millum. Men nú er líkt til, at samvera okkara er komin at enda. Nú havi eg roynt so leingi, sum eg eri førur fyri. Nú vil eg, at tú skalt bjarga tær og lívi tínum og gáa ikki eftir mær, tí so letur tú títt egna lív við, um tú skalt knógva undir mær, frændi.“

„Tað skal aldri verða,“ sigur Sigmundur, „at vit skulu skiljast soleiðis, Tórir frændi, nú skulu vit annaðhvørt koma á land báðir ella hvørgin.“

Sigmundur tekur nú Tórir millum herðar sínar, og Sigmundur svimur, til hann kemur til Suðuroyar. Brim var við oynna. Sigmundur var tá so máttleysur, at

fjørðingur:

ein fjørðingur er 1.852 m

stundum dró hann frá landi og stundum at. Tá skolaði Tórir av herðum hansara og druknaði. Sigmundur fekk umsíðir grulvað niðan í fjøruna og var tá so deyðagivin, at hann orkaði ikki at ganga. Hann grulvaði so longur niðan og legði seg í eina tarabrúgv. Hetta var í lýsingini. Har lá hann, til ljóst var.

Har var ein lítil garður stutt frá, sum eitur í Sandvík. Har búði tann maður, ið kallaður var Torgrímur Illi. Hann var stórur maður og sterkur og var **leigulendingur** hjá Tróndi í Gøtu. Hann átti tveir synir, annar æt Ormstein og hin Torstein. Teir vóru evnaligir menn.

leigulendingar:
ein, ið leigar jørð frá øðrum

Um morgunin gekk Torgrímur Illi oman til strandar og hevði øks í hendi. Hann kom hagar, sum hann sá eitt reytt klæði stinga út úr tarabrúnni. Hann rótar taran oman av og sær, at har liggur ein maður. Hann spyr, hvør hann er.

Sigmundur nevndi seg.

„Lágt liggur nú høvdingur okkara,“ segði hann, „og hvussu ber hetta til?“

Sigmundur segði frá øllum, ið fram hevði farið.

Tá koma synir hansara hagar. Sigmundur biður teir tá hjálpa sær. Torgrímur svarar einki til tað, og hann talar nú spakuliga við synir sínar:

„Sigmundur hevur so mikið fæ uppi á sær, at vit hava aldri átt so mikið, og hann hevur ein **digran** gullring. Eg haldi, vit skulu drepa hann og fjala hann síðan. Hetta man aldri fara at koma upp.“

digur:
tjúkkur

Synir hansara mæla ímóti eina stund, men at enda samtyktu teir. Teir ganga nú hagar, sum Sigmundur lá og taka í hárið á honum, meðan Torgrímur Illi hogg-

ur høvdið av Sigmundi við øksini. Soleiðis letur Sigmundur lív sítt, hin raskasti maður í flestum førum. Teir ræna nú klæði og gripir av honum, draga hann síðan niðan undir ein moldbakka og grava hann har. Lík Tóris var rikið upp, og teir grava hann hjá Sigmundi og fjala teir báðar.